

A házi kezelés és az ügyvitel egyszerűsítése

Irta: Lonkay Antal.

Az E. L. idei augusztus havi füzetének „A házi kezelésről” című közleménye őszinte örömet keltett minden igaz magyar erdészben, hisz e cikk a jólétesültség biztosságával egy oly elhatározó lépés bekövetkezéséről tudósít, mely hivatva van első sorban a kincstári s másodsorban a kincstár példáján okulva, az egész magyar erdőgazdaságnak más alapokra való fektetésére, s amelynek nyomán haladva, eljutunk a belterjes, magasabb jövedelmezést biztosító gazdálkodáshoz és szociális téren felföldi népünk ezreit állandó foglalkoztatással az erdőhöz kötve, a kivándorlásnak hovatovább inkább és inkább gátat fogunk emelhetni.

A kincstári erdőkben a házi kezelésnek behozataláról van szó.

De helyesen jegyzi meg cikkiró, hogyha a házi kezeléssel csak úgy fogunk gazdálkodni, mint eddig a vállalkozó, ha nem neveljük és oktatjuk munkásainkat a helyes kihasználásra, ha nem gondoskodunk olcsó és jó közelítésről, szállításról és szállítási eszközökről; ha a tarvágásról ott, ahol lehet, nem térünk át a fokozatos felújító vágásra s olcsóbb és ellentállóbb fiatalosok nevelésére, ha nem kezdjük meg a rendszeres áterdöléket, akkor a házi kezelésből folyólag az erdőgazdaságunk emelésére s úgy magán-, mint közigazdasági vonatkozásaiban való teljes érvényesülésére vezető lépéseket elmulasztottuk.

Azt mondja továbbá cikkiró: „Igaz, hogy mindez sok munkát igényel. Kezdeményező erőt, érett ítélőképességet, a *helyszínén való intézkedést, a papirommunkának a szükséges minimumra való leszállítását* tételezi fel. Nagyobb igényeket támaszt a házi kezelés a kezelő erdőtisztekkel szemben, *de ha a túl nagy kerületek megosztása és a felesleges irodai elfoglaltság apasztása* vele karöltve jár, könnyű az új feladatoknak is megfelelni.”

Megdönthetetlen igazságok ezek s a jövő haladás és siker elengedhetetlen feltételei. A haladást és a sikert első sorban *a helyszínén való intézkedés s a papirommunkának a szükséges minimumra való leszállítása fogja biztosítani.*

A bürokratizmus túltengéséről és megszüntetéséről mint

legaktuálisabb kérdésről sokat szoktunk vitatkozni s nem egy, különösen oly szaktársamtól, aki hivatali központban működik, hallottam, hogy az irodai munkák apasztása ugyyszólván lehetetlen. Magam is azt mondom, hogy mai rendszerünkben, hivataloskodásunknak a régi gyakorlat alapján belénk csontosodott mai elvei szerint lehetetlen hivataloskodásunk egyszerűsítéséről beszélni, mert addig, míg munkálkodásunk főelve marad, hogy minden, még a legjelentéktelenebb ügy is aktaszerűleg tárgyalandó, amíg a legcsekélyebb fontosságú véleményt is írásba kell foglalni, amíg az erdőgondnokok és a központi ellenőrködő tisztek kötelessége marad a sok mindenféle kimutatásnak, igen gyakran még a kimutatások kimutatásának az összeállítása és felülvizsgálása, addig a papirosmunkának a minimumra való leszállításáról és eredményes házi kezelésről szó alig lehet.

Tanulmányaim befejezése után addig, míg a kincstárhoz szóló kinevezésemet megkaptam, egy részvénytársasági erdőbirtokon teljesítettem rövid ideig tartó szolgálatot. Ezen a társasági erdőbirtokon az erdőhivatal személyzetét egymaga az erdőmester képezte; irattára egy nagy könyv volt, melybe — ha néhanapján rendeletet adott ki — a rendelet szövegét vegyi tintával a könyv következő lapjára írta s onnan annyi példányban nyomtatta le, ahány erdőgondnokságnak megküldeni akarta. A szolgálati szabályok első szakasza kötelességévé tette az erdőgondnokoknak, hogy idejük legnagyobb részét az erdőben töltsék, minden munkálatot személyesen vezessenek s az erdőmester is, mint hivatalfőnök egyik erdőgondnoktól a másikkhoz menve és mindenről saját szemével meggyőződve, ott a helyszínén intézkedett s ez az erdőbirtok akkor, a 80-as évek elején, holdanként 10 koronát jövedelmezett. Miért? Mert az erdőtisztai személyzet minden munkásságát tisztán produktíve, csakis a külső erdőgazdálkodásban gyümölcsöztette.

Nálunk a kincstárnál minden csekélységnek írásilag az erdőgondnok kezén kell átmennie; az erdőgondnokok munkáit a központi hivatalok dolgozzák fel s továbbítják a miniszteriumhoz. Mint egy áradat hullámszik a sok papiros oda és vissza s a kincstár szakszervezetének hatalmas munkaerejét, tudását és sok tehetségét temeti el így a tinta özöne. Ahány jeles vezérférfiunk van, mindannyinak a tehetségét és munkaerejét aprólékosságok

koptatják és emésztik fel; pedig vezérférfaik hivatása, magasabb közgazdasági czélok elérése és előmozdítása volna.

A nemzetek jólétét csakis egyesek egyéni ereje, energiája és tudása viszi előre, de a jeles tulajdonságok kifejtésére idő és alkalom kell, s erre e legkevésbé alkalmas az iroda, hanem igenis a produktív gazdasági foglalkozás, mely a nagy elméket hirneves nemzetgazdákká neveli. A mi országunkban a felsőbb szakoktatás teoretikusokat, az élet pedig sablon-embereket nevel.

A nemzet anyagi jólétét azok a tudományok mozdítják elő, melyek termeléssel, javak előállításával foglalkoznak; ötletszerűen, véletlenül egyik nemzet se lehet gazdaggá; lehetnek még oly hires államférfiai, politikusai és tudósai, ha a javakat termelő tudományok gyakorlati fejlesztését elhanyagolja, a nép nyomorog s a gazdasági élet pang.

Nálunk az erdőgazdaság gyakorlati tudománya el van hanyagolva s a bürokratizmus nyomása alatt nem bír fejlődni; a túl sok irodai munka inkább irodában dolgozó hivatalnokokat nevelt belőlünk, annál is inkább, mert sok határidőhöz kötött beadványainknak pontosan időre való beterjesztése, egyáltalában az irodai munkának rendbentartása teljesen elég ahhoz, hogy valakit jó erdőgondnoknak ismerjenek. Elvitázhatatlan, hogy annak, aki határidős beadványainak időre akar megfelelni, az erdőben is dolgoznia kell, de e munka rugója mégis inkább az az igyekezet, melylyel az úgynevezett jó erdőgondnok az erdőben történeteknek időre való bejelentésére törekszik, mert az erdei munkák hathatós gyakorlati vezetésére ideje alig marad.

Mily más lenne a gyakorlati erdőgazdaság, ha a központi ellenőrködő főtisztek nem az írásbeli beadványokat vizsgálnák felül s nem ezek alapján intézkednének, hanem az erdőgondnok munkáját künn az erdőben lépten-nyomon követve, ott a helyszínen szerzett tapasztalatok alapján intézkednének. Mai rendszerünkben az ellenőrködő főtisztek a gyakorlati erdőgazdaság teréről ugyszólván teljesen kizárva, s kötött menetlevéllel és ellenőrző kalapáccsal a kezökben, csakis a már kész munka felülbírlását teljesítik, pedig ezek az idősebb erdőtisztek, kik hosszabb gyakorlati szolgálat után vállalnak központi szolgálatot, gyakorlati tapasztalataik érvényesítésére volnának hivatva.

A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságnál az erdőgondnokok számadásaikat havonként terjesztik be s hónapról-hónapra megállapítva visszakapják. Felületes birálattal azt lehetne mondani, hogy ez az intézkedés az irodai munkát csak szaporítja, hisz máshol a számadásokat félévenként vagy évenként terjesztik be. Pedig ez az üdvös intézkedés tenné lehetővé, az erdőgondnokok és a központi ellenőrkdők irodai munkájának a minimumra való apasztását.

Az irodai munkák közül a pontos számadások azok, amelyek az erdőgondnokságoknál meg nem szüntethetők. Minden kimutatás s az írásbeli beadványok nagy része a számadások kivonata, vagy az azokból vont következtetés. Amely erdőhatóság hónapról-hónapra az erdőgondnokok számadásait megállapítja s így az erdőgondnokokéval hasonló számadásokkal rendelkezik, abban a helyzetben van, hogy ama beadványokat, melyek számadáson alapulnak, önmaga állíthatja össze. Ha elvül mondatnék ki, hogy az erdőgondnok ezentul nem köteles írásbeli jelentéseket tenni és kimutatásokat beterjeszteni, hanem mindent, amit most írásbelileg köteles bejelenteni, azt szóbelileg a hozzá gyakran kiránduló központi ellenőrkdőknek jelentené s a központi kiküldött a helyszínen szerzett tapasztalatai alapján azonnal intézkednék, vagy fontosabb esetekben a hivatalfőnök előleges megkérdezése után intézkednék; ha a sok jelentés iktatásával, az írásbeli rendeletek másolásával, összeolvasásával és expediálásával elfoglalt ügyes központi altiszti kar, az idejüket teljesen elfoglaló iktatások, másolások stb. helyett egy erdőtiszt vezetése alatt az erdőgondnokok havonként megállapított számadásai alapján az előirt kimutatásokat és időszaki beadványokat összeállítaná, rögtön a minimumra szállna alá az irodai munka, anélkül, hogy a kimutatások és beadványok pontossága ellen kifogást lehetne tenni.

A hivataloskodás lényege tehát megmaradna, csak a formája volna más; nem az egész személyzetnek sok munkát adó írásbeli jelentések és kimutatások, hanem a központi ellenőrkdőknek közvetlen tapasztalata s a helyszínen tett feljegyzései szolgáltatnák az adatokat.

Ugyancsak a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságnál a központi ellenőrkdők között az erdőgondnoki kerületek meg

vannak osztva, úgy, hogy minden ellenőrködő 3—4 erdőgondnokságban állandóan végzi az ellenőrködő teendőket. Ez az üdvös intézkedés is egyik eszköze az egyszerűsítésnek, mert mindegyik ellenőrködő tiszt állandó kirándulásai útján, a hozzá beosztott erdőgondnokságok ügymenetéről teljes tájékoztatást szerezhet s e tájékozással eleje van véve sok írásbeli kérdezősködésnek, miket a kellő tájékozottság hiánya tenne szükségessé.

S most lássuk határidős beadványaink kimutatása szerint az írásbeli munkák elintézését.

Az egyszerűsítés feltétele: hogy a központi ellenőrködők között az erdőgondnokságok felosztassanak, minden ellenőrködő a hozzá beosztott erdőgondnokságok kerületeiben minél gyakrabban, de legalább kéthetenként egyszer megjelenjék, az erdőgondnokságok külső gazdálkodásainak menetéről személyesen meggyőződjkék, az erdőhatóság rendeleteit közvetítse s ha azok fontosabbak, naplóba bejegyezze s az erdőgondnokok szóbeli jelentéseit átvegye. A hivatalfőnök nemcsak az ellenőrködők szóbeli jelentéseiből szerezzen tájékoztatást, hanem a hatósága alá tartozó erdőgondnokságok kerületeibe szintén minél gyakrabban ránduljon ki.

A határidős beadványok elintézése következő lenne:

Ipari és más terménybeli cikkek kimutatása. A múlt évi beszerzéshez képest a folyó évi szükséglet megállapíttatnék, a beszerzendő tárgyakat a központi ellenőrködő jegyzékbe venné s a kimutatások összeállításával megbízott központi közegeknek bemondaná. Így lenne bemondható és kimutatható minden más szükséglet is.

Az erdőkárok ügyállásáról szóló kimutatáshoz szükséges adatokat a havonként betérjesztendő erdőkárnaplók s az azokba tett bejegyzések szolgáltatnák. A bíróságok esetleges késedelmeskedéséről az erdőgondnok szóbeli jelentést tenne.

Vadállománykimutatás és lelövési javaslat az erdőgondnoknak jegyzékbe vett szóbeli bejelentése alapján szintén összeállítható.

A községi pótadók ügyeit az erdőszámvevőségeknek lehetne kiosztani, melyek közegeik útján a pótadók helyes kivetéséről meggyőződnenek.

A működési évi jelentés, a betérjesztett számadásokról, üzemnyilvántartásokról és csemetekimutatásokról a központi kimu-

tatásokat szerkesztő személyzet által az erdőgondnokok és központi ellenőrkdők lényegesebb közreműködése nélkül összeállítható. Egyes felvilágosításokat — amennyiben szükségesek lennének — az erdőgondnokok szóbeli bemondásai alapján lehetne beszerezni.

Az ingó- és ingatlan államvagyon-kimutatás szintén az erdőgondnokok beterjesztett számadásaiból állítható össze.

A jövő évi költségelőirányzatok összeállítása előtt az erdőgondnoknak csak a fő-, elő- és mellékhasználatok, erdősítések és építkezések tekintetében kellene tájékoztatást nyújtani, az adatok a központi ellenőrkdő közreműködésével közvetlenül megállapíthatók s nem kellene az erdőgondnokoknak halomszámra való kimutatásokat összeállítani.

A kezelési épületek jókarban tartásáról a központi ellenőrkdő saját szerveivel győződhetnek meg.

Erdőőri szakoktatásban részesülő hadköteles egyénekről, mozgósítás esetén és a népfelkelési kötelezettség alól felmentendő alkalmazottakról szóbeli jelentést tenne az erdőgondnok.

Épp így szóbeli jelentést tenne a fürdőkben és tanintézetekben nyújtott kedvezményeknek a személyzet által való igénybevételeiről s az esetleges kérvényeket az ellenőrkdőnek adná át.

A kopárok befásításához kiszolgáltatható csemetemennyiségeket szintén szóbelileg jelenthetné be.

Ugyanigy tehetné szóbeli jelentést a magkészletről és magszükségletről.

Az erdei legeltetésről, makkoltatásról, a nyomtatványszükségletről, az államerdészet fenntartósága alatt álló iskolák ügyeiről, a vadgyümölcsmagvak szedéséről, gyümölcsfaoltvány és oltóvessző szükségletről, szarvasgomba előfordulásáról, munka- és fuvarberek s erdőtermények árszabályáról, a faanyagszükségletről, havas gazdálkodásról, közlekedési eszközökben előfordult változásokról, leltári tárgyak beszerzéséről, hatóságilag felesketett erdőtisztekről és altisztekről, az üzem időnkénti menetéről saját tapasztalatai és az erdőgondnokok szóbeli bemondásai alapján tehetné meg rövid uton jelentéseit az ellenőrkdő.

Az államerdészet jövedelmét csökkentő kedvezmények az erdőgondnok által beterjesztett számadásokból állíthatók össze.

Ebből az unalmas felsorolásból mindenki láthatja, hogy a

közvetlenség behozatala nem lehetetlenség, s nem okvetetlenül szükséges, hogy az erdőgondnok állítsa össze a szükséges kimutatásokat s a kimutatások szerkesztését nem nehezíti meg az adatoknak rövid uton való beszerzése.

Ha még mindehhez hozzáveszszük, hogy egyes felmerülő kérdésekben az erdőgondnoknak nem kell a véleményét írásban benyújtania, hanem szóbeli bemondása alapján az ellenőrködő röviden feljegyzi a magával hozott ügyiratra, ha az erdőhatóság rendeletei nem aktaszerűleg, hanem az ellenőrködő közvetítésével szóbelileg adatnak ki, vagy legfeljebb rövid uton az erdőgondnok naplójába vezetnek be, akkor az irodai munkák a minimumra apasztattak le s a kincstári erdőszet hatalmas szakszervezete ugyszólván minden idejét a külső erdőgazdálkodásban gyümölcsöztetheti, mert a tisztán szakemberek részére nem maradna más irodai munka, mint az üzemnyilvántartások és a számadások pontos vezetése, a favágatási, erdőítési és építési költségvetések és számadások összeállítása és felülbírlása.

Az írásbeli munkáknak ily módon való apasztása az ügymenetnek nemcsak kárára nem lenne, hanem ellenkezőleg a legszebb eredményekre vezetne, mert a siker kulcsa nem az írásos rendeletek kiadásában, jelentések és kimutatások szerkesztésében, hanem a gazdálkodásnak minél intenzivebb utánjárásában van.

Vannak egyéb irodai munkák is, amelyeken egyszerűsíteni lehetne. Ilyen a hármás bárczák kiállítása. Ott, ahol élénk az apró eladás s ilyen lesz majd mindenütt, ahol a házi kezelést hozzák, sok időtrabló munka a bárczák kiállítása, mert mind a három bárczára a vevő nevét, lakóhelyét s a kiállító erdőgondnokság nevét be kell írni.

A legritkább esetekben fordul elő a szüksége annak, hogy egy bizonyos számú bárczának a tulajdonosát a bárcza kiállítás után is ismerjük, e miatt a pár eset miatt kár az erdőgondnokot a név és lakóhely leírásával fárasztani s ha a bárczára rányomom az erdőgondnokság bélyegzőjét, mindenki láthatja, hogy a bárcza nem a szomszéd erdőgondnokság termékeire szól. A vevő nevének és lakóhelyének s az erdőgondnokság nevének a bárczáról való elmaradása minden hármás bárczánál 12 szóval kevesebb írást jelent, ami sok bárcza írásánál nem megvetendő munkameg-

takarítás, különösen, ha 50—100 vevő tolong előttünk a bárczázsra kitüzött napokon.

Lényeges az, hogy a megvett faválaszték, a fizetett összeg s a kiszolgáltatási hely a bárczán meglegyen, az, hogy ki vette meg a fát, nem oly lényeges, hogy emiatt indokolt volna a nagyobb munka, annál is kevésbbé, mert az erdőőr minden fakiszolgáltatásnál köteles a szolgálati könyvébe beírni, hogy kinek, mely számú bárczára mily minőségű és mennyiségű fát adott ki, tehát ha utólagosan tudni akarjuk, hogy egy bizonyos számú bárczának ki volt a tulajdonosa, azt az erdőőr szolgálati könyvéből is megtudhatjuk.

Nagy munkát ad az élénk apró eladásoknál az elárusítási lajstromok összeállítására is, mert itt név és lakóhely szerint ismét minden egyes bárczatulajdonost fel kell sorolni s emiatt sokszor egész füzeteket teleírni, pedig, ha csak bárczaszám szerint állíttatnának össze az elárusítási lajstromok, az egynemű faválasztékok összevonhatók lennének.

Kisebbségi fontosságú árveréseken jelen lehetne a központi ellenőrködő, az árverési jegyzőkönyvet még az árverés napján jóváhagyhatná s a nyomtatott űrlapok kitöltésével a szerződéseket is azonnal megköthetné s azokat magához véve, jóváhagyás végett előterjeszhetné. Ezzel is sok papirosmunka volna megtakarítható s az eljárás is gyorsítható.

A szóbeliséggel, a közvetlenség behozatalával s ezzel a papirosmunkának a minimumra való apasztásával megszűnnék az a kinlódásnak mondható állapot, amely igen gyakran az írásbeli teendők elintézésével jár. Sok erdőgondnok a nagyobb kerülete, vagy tetemesebb kezelői teendői miatt egyes időszakokban annyira el van foglalva, hogy vagy az erdőt, vagy az irodát kénytelen elhanyagolni, de mind a kettőnek egy időben kifogástalanul megfelelni képtelen. Természetes, hogy rendszeresen az erdő sinyle meg az erdőgondnoknak munkával való tulterheltségét, mert az erdei munkát alig látják, az irodai munkát azonban sürgetik. De az irodai munka is hátrányát látja ennek az állapotnak, mert az ily sürgetett és hamarkodva végzett munkában nincs köszönet, az így felületesen, sietve összeállított kimutatásoknak a felülvizsgálása több időt vesz igénybe, mint a kimutatásoknak egészen újból

való összeállítása, a sietve összeállított tervek és költségvetések sokszor teljesen használhatatlanok.

Az így munkával túlterhelt erdőgondnokok saját hibájukon kívül mint rendetlen emberek lesznek ismeretesekek s ártatlanul szenvednek oly mulasztások miatt, miknek oka nem a jóra való restség, hanem a fizikai lehetetlenség.

A közvetlenség behozatalával a sokkal fontosabb erdei munkával együtt elvégződnek szóbelileg a most annyira terhes irodai munka is.

Minősítés tekintetében az erdőgondnokok közötti aránytalan különbségek is megszűnnének, hiszen a kevesebb gyakorlattal bíró, a munkájában ingadozó, vagy késedelmező erdőgondnokot lépten-nyomon támogatná a vele együtt működő központi ellenőrködő, sőt a kötelességmulasztó is kénytelen lenne mindent időre és rendben elvégezni, mert e rendszer mellett a kötelességmulasztást leplezni lehetetlen lenne. De e rendszer életbeléptetésével tűnnék ki az erdőgondnoksági kerületek megosztásának a szükségessége is, mert a központi ellenőrködők együttes működése vezetne arra a meggyőződésre, hogy egyes erdőgondnokoktól a túlhalmozás miatt jó munkát várni lehetetlen, s különösen lehetetlen lesz a házi kezelés behozatalával, ami az erdőgondnokok munkaerejét és idejét fokozottabb mértékben fogja igénybe venni.

A házi kezeléssel, ott, ahol behozzuk, nagy lépést teszünk társadalmi bajaink gyógyítása terén is. Eddig a kincstári erdőbirtok nagy részén a folyton váltakozó fakereskedők végezték a termelést, kik a kihasználásban rövid határidőhöz kötve, a legjobb akarat mellett sem gyakorolhatták be a népet az erdei munkára, hanem akár honi, akár külföldi munkást onnan hoztak, ahol erdei munkában gyakorlott népséget nagyobb számban szerződhettek, a helyi, munka nélkül maradt népség pedig kivándorolni volt kénytelen. A kincstár a házi kezelésnek mindinkább fokozottabb mértékben való behozatalával egyre növekedő kiterjedésű területen fogja a népet állandó erdei munkához szoktatni s ezzel a kivándorlást inkább és inkább megszüntetni.

Máramarosban a házi kezelés ügyes famunkássá nevelte a népet, nem is hallani itt amerikai kivándorlásról, de azért nálunk is munkáshiány van, mert jól begyakorolt ügyes erdei munká-

sainkat magasabb munkabéreken, hol az ország különböző részeibe, hol a szomszéd Galicziába, sőt Boszniába is szerződtek; ha a házi kezeléssel majd szaporodni fog az ügyes, gyakorlott erdei munkásnépség, minden vidéknek helyben marad a saját munkásnépe s a munkabérek sem fognak annyira hullámszni.

A most lefolyt nemzeti küzdelem nyomán mélyreható társadalmi mozgalom indult meg, melynek célja úgy az őstermelés, mint az ipar terén a magyar munkáskezeknek fokozott és intenzív foglalkoztatása. Ez a lelkes mozgalom kell, hogy minket is magával ragadjon, hogy a magyar famunkát, faipart és kereskedelmet virágzóvá tegyünk.

A múlt évben 418 millió koronát adtunk csak Ausztriának iparcikkéért s 200 ezer emberünk vándorolt ki. Vajjon az ország e tátongó sebéből mekkora rész jut a magyar erdőművelés elhanyagolására?

A toprongyos, földönfutó népnek biztos megélhetést nyújtó keresetet, állandó kenyeret kell adni, hogy erőteljes, öntudatos, hazafenntartó elem váljék belőle.

De remélhetünk-e kitartást, buzgalmat és sikert, ha munkára termett kezeinket, tudásunkat és lelkesedésünket a bürokratizmus súlyos karjai nyögözik le? Gazdasági fejlődést és sikert nem irodai, hanem csakis produktív gazdasági munkával érhetünk el.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

I.

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1906. évi november hó 17-én tartott rendes üléséről:

Jelen voltak: *Bánffy* Dezső báró elnök, *Bedő* Albert dr. és *Horváth* Sándor alelnökök, *Arató* Gyula, *Csupor* István, *Fekete* Lajos, *Gaul* Károly, *Hangay* Géza, *Hirsch* István, Nemeskéri *Kiss* István, *Lászlóffy* Gábor, *Nagy* Károly, *Péchy* Kálmán, *Soltz* Gyula, *Téglás* Károly, *Tomcsányi* Gyula és *Tuzson* János dr. ig.-választmányi tagok, *Balogh* Ernő s *Bodor* Gyula a számadásvizsgálóbizottság tagjai s az egyesület tisztikara.